

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

12. Fructus secundus, ut multis modis doceantur electi. Septem documenta proferuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT XII.

Fructus quos electis afferunt ad tria capita generalia revocantur. Explicatur primus: quod sint ornamentum terrarum, & quo sensu.

PORRO istæ utilitates, quas electis Dei filijs conferunt reprobi, sunt innumera, sed ferè ad duo aut tria capita generalia reduci possunt: ut videlicet sint quidam seculi presentis ornatus, cuius utilitas in corporalem electorum fructum reddendæ; ut electi multis modis doceantur; denique ut exerceantur atque proficiant.

Primus igitur fructus est, quem ex reprobis elicit Deus, ut laetetur seculi presentis cursus, vel sola talis tantæque naturæ presentia, & infinitis ejus operibus humana vitæ utilibus decoretur. Teuigit eum sanctus Augustinus contra Iulianum, ubi cum de prædestinationis ac reprobis disputando dixisset, quod reprobi ad nihil meliorem nascerentur, pressius eam utilitatem explicans, consentim adiecit: Non enim quamquam eorum Deus temere ac fortuito creat, aut quæ de illis boni operis rignorat. cum & hoc ipso bonum operetur, quod in eis humanam creat naturam & ex eis ordinem seculi presentis exornat. Et in libris de libero arbitrio de parvulis disputans, cur cum peccato ex homine iam peccatore nasci augerique sinerentur aut curarentur: Non enim damnato primo homine se adempta est beatitudo ut etiam facti dicit ad meretur. Poterat eum & de prole eius quamvis carnali & mortali aliqua in suo genere fieri decus ornamenti tanque terrarum. Et in libro de vera religione: Ita de peccato non ro quod in homine peccatore ipsa natura nostra commisit, & genus humanum factum est magnam decus ornamentumq; terrarum & tam decenter divina prudentia procuratone administratur ut ars inessabilis medicina ipsam vitiorum federtatem in neque quam sui generis pulchritudinem vertat. Quæ pulchritudo in eo ipso magna ex parte sita est, quæ in illa magna generis humani societate, non solum reprobis electorum utilitati seruiunt, ut mox dicendum est, sed & ipsa in profectum virtutum vitia conuertuntur. Et in libris de Genesi ad litteram: An verò ita quis cæcus est mente ut non cernat quanto terris ornamentum sit genus humanum etiam cum à paucis reidè laudabiliterq; vivatur? Quantumque valeat ordo re publica in causam pacis terrena vimentum coercens etiam peccatores? Neque enim tantum depravati sunt homines ut non etiam tales pecoribus & volatilibus antecellant, quarum tamen omnium generibus hanc usquam mundi partem pro sui loci sorte decoratam quem non considerare delictet? Quis vero quantumque sit iste orbis terrarum ornatus, & ad prædicandam conditoris majestatem, quam admirabilis, brevius Prosper tetigit, cum illam Augustini doctrinam descendere cogitetur: Ornati autem etiam talium conditione

A comoda vite presentis instructa in inventione artium, in extructione urbium, in constitutione legum, in consideratione populorum? Sed & ipse Augustinus præclarissime subtilissimeque in libris de Civitate Dei discernendo declarat: Ipse (Deus) Lib. 22. de incorpoream corporeamq; naturam, illam præpositam, istam subiectam miris modis copulans & connectens animantem facit. Quod opus eius tam magnum & mirabile est ut non solum in homine, quod est animal rationale, & ex hoc cunctis terrenis animantibus excellens atq; præstantius, sed in qualibet motuissima muscula bene considerans stuporem mentis ingerat, laudensq; pariat Creatoris. Ipse itaque anime humane mentem dedit, ubi ratio atque intelligentia in infante sapientia est quodammodo, quasi nulla sit, excitanda scilicet atque exercenda aratus accessu, qua sit scientia capax, atque doctrina, & habilis perceptioni veritatis & amoris boni. Quæ capacitate hauriat sapientiam virtutibusq; sit prædita, quibus prudenter, fortiter, temperanter & iuste adversus errores & cetera i generata vitia dimicet, eaq; in illius rei desiderio nisi boni illius summi atque incommutabilis vincat. Quod esse non faciat, ipsa talium bonorum capacitas in natura rationali virtutis instituta, quantum sit boni quam mirabile opus omnipotentis, quis competenter effatur aut cogitat? Præter enim artes bene vivendi & ad immortale perveniendi felicitatem, quæ virtutes vocantur, & sola Dei gratia qua in Christo est, filijs promissum, regniq; datur, nonne humano ingenio tot tantæq; artes sunt inventa & exercita, partim necessarie, partim voluntaria, ut tam excellens vis mentis atque rationis in his etiam rebus quas superfluas uno & periculosas pernicioasq; appetit, quantum bonorum habeat in natura, inde ipsa potuit vel invenire vel discere vel exerceat ieterit? Cessamentorum & edulcorum ad opera quam mirabilia quam stupenda industria humana pervenerit, quod in agricultura, quod in navigatione profecerit: quæ in fabricatione quo unquam, et etiam in statu quoque & picturarum varietate excogitaverit & impleverit: quæ in theatris mirabilia spectantibus, audientibus incredibilia faciendâ & exhibenda molita sit: in cap. eudus, or cædendâ demandis irrationalibus animantibus, quæ & quomodo repererit: adversus ipsos homines tot genera venenorum tot armorum rei in humanentium, & pro salute mortalit. quæ atque reparandâ, quot medicamenta atque alimenta comprehenderit: pro voluptate sevitium, quot condimenta & gula nentamenta repererit: ad indicandas & suadendas cogitationes, quantum multitudinem varietatemque signorum, ubi præcipuum locum verba & littera tenent: ad deleandos animes, quot elocutionis exercitus, quam diversorum carminum copiam: ad mulcendas aures, quot organa musica, quot cantilena modos excogitaverit: quantum peritiam dimensionum atque numerorum: mensurâ & ordinem fidium, quantum sagacitate comprehenderit: quam multa rerum mundanarum cognitione se impleverit; quis possit eloqui, maxime

lib. 1. cap. 4.

lib. 2. de lib. cap. 20.

lib. de vera relig. c. 28.

lib. 9. de Gen. ad litt. c. 9.

Profer ad Obiect. 13. Sall.

maximè si velint non assertivè cuncta congerere, sed in singulis immorari. In ipsis postremo erroribus & falsitatibus defendendis quam magna claruerint ingenia Philosophorum atque Hæreticorum quis existimare sufficit? Loquimur enim de natura mentis humana qua ista vita mortalis ornatur, non de fide atque itinere veritatis qua illa immortalis acquiritur. Hic igitur tam magnus ac varius vitæ hujus mortalis ornatus, qui ex hominum improborum institutione & conservatione confurgit, quamvis non nisi paucissimi prædestinati milcerentur, quantum in istis bene piæque considerantibus artificis admirationem excitat, laudemque creatoris! Præterquam tamen ad filios promissionis innumeræ corporis animæque redidant utilitates, quas vel ex industria mentis rationalis quæ in reprobis viget, vel ex terrenis laboribus in quibus assidue versantur, hauriunt, ut ipsi altius sublata mente colendo Deo liberatori suo, sine molestissimis rerum secularium occupationibus, quibus alioquin distinerentur, incumbant. Quam ob causam Psalmus notat, Israëlitis datos fuisse Chananaeorum tanquam impiorum labores ac facultates ut ex eis ad colendum Deum redeque vivendum acciperent adiutorium: *Et dedit eis, inquit, regiones gentium & labores populorum possederunt. Nimirum, ut custodiant iustificationes eius & legem eius requirant.* In qua verba sanctus Augustinus, & ex ipso Prosper discipulus ejus: *Vbi intelligendam est Dei servos & electos filios promissionis verum & ger-*

Psalm. 104.

August. & Prosper in illa verba psalmi

manum semen Abrahæ imitantes semen Abrahæ, propterea ista bona terrena sumere à Deo, non ut in eis luxu dissipant, sive perverti à securitate torpescant: sed ideo habeant divina misericordia hæc omnia præparata, in quibus quærendi possent negotiosissimi laboribus occupari ut ad hoc vacent unde bonum æternum possent acquiri, hoc est ut custodiant iustificationes eius & legem eius requirant. Ita igitur ex innumeris artibus quas exercent impij, & operibus quæ excogitant, viri ac mulieres religiose infinita corporeis necessitatibus emolumenta capiunt, ex eorum velut jumentorum rationalium ministerijs adjumenta, ex agrorum & animantium cultu & pastu alimenta & vestimenta, ex reipublicæ terrenæ qualicumque ordine & sceleratorum castigazione securitatem, ex defensione tranquillitatem, ut expeditius atque securius vacent Deo, quo finem sibi solis prædestinatum, etiam reproborum adiutorio consequantur. Profunda sane multumque mirabilis est ista Dei providentia, qua, quemadmodum in totius humani generis institutione, totam creaturam corpoream quæ ratione caret ad rationalem, hoc est, hominem referendo condidit, servamque subiecit; ita in ejusdem reparatione, reprobos omnes, à maximo usque ad minimum, prædestinatorum filiorum suorum servos fecit, ut & corporeis eorum necessitatibus & eorum spiritali profectui, æternæque vitæ potiundæ, sive sciendo, sive nesciendo famulentur.

B

C A P V T XIII.

Fructus secundus, ut multis modis doceantur electi.

Septem documenta proferuntur.

SE C U N D U S igitur fructus est, ut electi multa & magna & summoperè necessaria documenta ex reprobis percipiant. Quorum primum est, ut eis ad oculum in ista reproborum abiectione & maledictione ostendatur, quid valeat liberum arbitrium, quando à Dei gratuita gubernatione & adiutorio desertum est. Ceteri autem homines, ait Augustinus, ad istam societatem (prædestinatorum) non pertinentes propter hoc à Deo præsciente creati sunt, ut in his ostenderet liberum desertoris arbitrium sine sua gratia quid valeret. Nihil videlicet aliud nisi ut à Deo desiccando magis magisque terrenis cupiditatibus & peccatis implicetur. Nam ut alibi dicit: *Liberum arbitrium capivatum non nisi ad peccatum valet, ad iustitiam vero nisi divinis liberatum adiutum, quæ non valet.* Sed quia scopus Dei non in eo sistitur, ut nudæ cognitionis illius fructus exurgat, sed in primis, ut per eam electorum suorum voluntas virtutibus imbuetur, hinc in eodem loco, aliam non mediocrem utilitatem ex reproborum abiectione Augustinus assignat: ut ista liberi arbitrij ostensione, in eorum iustis & debitis pœnis vastâ misericordia qua non suorum operum

Epist. 106.

Epist. 2. ad Rom. c. 8.

Epist. 106.

meritis sed gratuita Dei gratia sunt ab illa ceteratione discretæ, quid sibi collatum esset addiscerens ne omnes obstruatur & qui gloriatur in Domino gloriatur.

Alterum itaque documentum est, ut electi ex abiectione & pœna reproborum, quæ etiam in hac vita sæpè manifesta est, discant quid etiam sibi & alijs consortibus suis debeatur ac redderetur, nisi ipsorum miseretur Deus. Unde Augustinus ex duobus parvulis unum dicit assumendum fuisse per misericordiam, alium per iudicium relinquentium, in quo is qui assumeretur agnosceret quid sibi per iudicium deberetur nisi misericordia subveniret. Ex quo sane sequitur

Enchirid. cap. 95.

Tertium utilitatis maximum documentum, ut electi agnoscant gratiæ seu beneficij sibi collati magnitudinem, dum vident alios æqualiter aut minus reos, cœcis oculis in hac vita ad interitum sempiternum ruere, & in altera severissime iustitiæ æquitate damnari. De quo documento sanctus Augustinus: *Ibi gratia est indulgentia, ubi iusta possit esse vindicta.* Et hinc evidenti apparet à pœna debita liberato & grati iustificato, quantum beneficij conferatur, quod aliter

Epist. 106.